

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่อง ชีวิตทางเศรษฐกิจของผู้สูงอายุในท้องถิ่น : กรณีศึกษาพื้นที่ตำบลวังโดนด อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี ผู้ศึกษาใช้การวิจัยเชิงบูรณาการ ระหว่างวิธีการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ คือการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) และการสัมภาษณ์ในเชิงคุณภาพ การเก็บรวบรวมข้อมูลใน 3 วิธี ได้แก่ การวิจัยเชิงสำรวจ การสัมภาษณ์ในเชิงคุณภาพและการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม โดยผู้ศึกษามีการกำหนดขั้นตอนในการทำวิจัย 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. วิจัยเชิงสำรวจ
 - 1.1 ประชากร
 - 1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
 - 1.3 การวิเคราะห์ข้อมูล
2. วิจัยเชิงคุณภาพ
 - 2.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม

การวิจัยเชิงสำรวจ

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลวังโดนด อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี ซึ่งได้รับเบี้ยผู้สูงอายุ จำนวน 402 คน ตามบัญชีรายชื่อผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเบี้ยขององค์การบริหารส่วนตำบลวังโดนด อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี ตำบลวังโดนด จังหวัดจันทบุรี ผู้วิจัยจะดำเนินการเก็บข้อมูลเพียง 400 คน โดยการกระจายข้อมูลไปยังหมู่บ้านต่าง ๆ ในตำบลวังโดนด รวมทั้งสิ้น จำนวน 10 หมู่บ้าน ประกอบด้วย

1. บ้านวังเวียน จำนวน 32 คน
2. บ้านหนองท้ายเรือ จำนวน 21 คน
3. บ้านตรอกเสม็ด จำนวน 17 คน
4. บ้านทุ่งปรือ จำนวน 47 คน
5. บ้านห้วยกระเจา จำนวน 59 คน

6. บ้านวังหิน จำนวน 60 คน
7. บ้านวังสาธิตา จำนวน 18 คน
8. บ้านหนองสีงา จำนวน 46 คน
9. บ้านหินกอง จำนวน 48 คน
10. บ้านหนองน้ำใส จำนวน 52 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือวิจัย ได้แก่ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้คือ แนวสัมภาษณ์/แบบสอบถาม เรื่องชีวิตทางเศรษฐกิจของผู้สูงอายุในท้องถิ่น : ศึกษากรณีพื้นที่ตำบลวังโตนด อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี

การสร้างเครื่องมือวิจัย ผู้ศึกษาได้สร้างแบบสอบถาม จากวัตถุประสงค์ของการวิจัย แนวคิด ทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้อง โดยใช้รูปแบบคำถามทั้งปลายปิดและปลายเปิด

องค์ประกอบของเครื่องมือวิจัย ประกอบด้วยเนื้อหาสรุปดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้สูงอายุที่ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สูงสุด อาชีพ รายได้ เป็นต้น

ตอนที่ 2 ข้อมูลรายได้และรายจ่ายของผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลวังโตนด อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี แบ่งเป็นรายรับจากการใช้เงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ องค์การบริหารส่วนตำบลวังโตนด และรายจ่ายของผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลวังโตนดอำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี

ตอนที่ 3 การปรับตัวของผู้สูงอายุในกรณีที่มีปัญหา รายได้ รายจ่ายของผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลวังโตนด อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี

การทดสอบเครื่องมือจะใช้การทดสอบความตรง (Validity) ดังนี้

1. การทดสอบความตรง (Validity) หลังจากที่ได้ให้อาจารย์ที่ปรึกษาปรับปรุงแบบสอบถามเสร็จแล้วจะใช้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านวิจัยและหัวข้อวิจัย จำนวน 3 คน ดังนี้

1.1 รศ.ดร.ธงชัย วงศ์ชัยสุวรรณ	ผู้เชี่ยวชาญด้านงานวิจัย
1.2 ดร.ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์	ผู้เชี่ยวชาญด้านงานวิจัย
1.3 ดร.โอฬาร ถิ่นบางเตียว	ผู้เชี่ยวชาญด้านงานวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ในงานวิจัยนี้ในกรณีของข้อมูลเชิงปริมาณใช้ค่าร้อยละ และการสร้างข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์ที่ใช้การตีความหมาย

การวิจัยเชิงคุณภาพ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจะใช้วิธีการวิจัยในรูปแบบต่าง ๆ ดังนี้

1. การวิจัยเอกสาร เอกสารที่จะใช้ในการวิจัยนี้จะแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1.1 เอกสารชั้นต้น (Primary Data) เป็นข้อมูลที่ยังไม่ได้ผ่านการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร ระเบียบระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เอกสารทางราชการ หนังสือพิมพ์ อินเทอร์เน็ต โดยมีการศึกษาความเป็นมา แนวคิดทฤษฎีและข้อมูลสถิติจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับ ปัญหาของงานวิจัยชั้นต้น คือข้อมูลผู้สูงอายุและผู้ที่เกี่ยวข้อง

1.2 เอกสารชั้นรอง (Secondary Data) เป็นเอกสารที่มีการวิเคราะห์ข้อมูลรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ เอกสารที่มีการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบต่าง ๆ คือ บทความวิชาการ งานวิจัยวิทยานิพนธ์ ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

2. การสัมภาษณ์ วิธีการสัมภาษณ์ที่จะใช้ในการวิจัยนี้มีลักษณะเป็นการสัมภาษณ์แบบ กึ่งโครงสร้าง (Semi – structured or Guided Interview) โดยอาศัยแนวการสัมภาษณ์ (Interview Guide) เป็นเครื่องมือในรูปแบบต่างๆ คือ

2.1 การสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) เป็นการใช้นิวสัมภาษณ์แบบเจาะลึก โดยกำหนดการผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ (Key-informant) ผู้วิจัยเลือกที่ทำการเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ โดยอาศัยการสัมภาษณ์จากผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key-informants) เป็นการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงจากผู้สูงอายุในชุมชน สำหรับรายนามของผู้ให้สัมภาษณ์แบบเจาะลึก ประกอบด้วย

ชื่อ-สกุล	สถานภาพในการให้ข้อมูล
1. นายศิริ สุขล้วน	ประธานชมรมผู้สูงอายุ
2. นายฟุ้ง ปลุกใจราษฎร์	ผู้สูงอายุ หมู่ 8
3. นางสาวศรี กิ่งมณี	ผู้สูงอายุ หมู่ 10

การสังเกตการณ์การแบบส่วนรวม

นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้ใช้การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมเสริมการสัมภาษณ์ด้วย โดยอาศัย ประสบการณ์ที่ได้จากการร่วมทำงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กล่าวคือผู้ศึกษาอาศัยประสบการณ์ จากการทำงานที่องค์การบริหารส่วนตำบลวังโดนด มาเป็นเวลา 6 ปี ในตำแหน่งนักพัฒนาชุมชน

การตรวจสอบข้อมูล การตรวจสอบข้อมูลในที่นี้จะใช้รูปแบบดังนี้

การตรวจสอบการสัมภาษณ์โดยใช้แหล่งข้อมูลที่ต่างกันระหว่างเอกสารและการสัมภาษณ์แบบประวัติศาสตร์จากคำบอกเล่าว่าข้อมูลที่ได้อาจจะลงเส้นคงวาหรือไม่ กรณีข้อมูลมาจากแหล่งที่แตกต่างกัน

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้ศึกษาใช้การตีความหมายข้อมูลจากการสัมภาษณ์

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี